

Zpráva o činnosti Městské knihovny Frýdek-Místek, p. o. za rok 2016

Pokud jde o činnost městské knihovny ve sledovaném období, je možno konstatovat, že došlo nejen ke splnění všech klíčových úkolů, pro něž byla organizace zřízena, ale také k dalšímu rozvoji výše zmíněné instituce.

V roce 2016 byly prováděny běžné opravy a údržba budov. K nejvýznamnějším opravám patřila výměna stropního osvětlení v ústřední knihovně i místecké pobočce. V této souvislosti je potřeba konstatovat, že v důsledku stáří nemovitého majetku, svěřeného naší organizaci do správy, se budou množit menší i rozsáhlejší opravy, které si vyžádají relativně značný objem finančních prostředků. Také proto je plánována rekonstrukce budovy místecké pobočky Hlavní třída 111. Pro efektivní zajištění bezpečnosti zaměstnanců a také ochranu knihovního fondu i movitého majetku knihovny byl instalován kamerový systém v pobočce Místek. Mezi větší investice lze také zařadit nákup biblioboxu.

Městská knihovna je financována z prostředků zřizovatele, tj. statutárního města Frýdek-Místek. Od Moravskoslezského kraje obdržela knihovna dotaci na zabezpečení výkonu regionálních funkcí, a to ve výši 1 076 000 Kč. Rovněž se nám podařilo získat z prostředků Ministerstva kultury ČR dotaci v rámci programu VISK 3 ve výši 18 tis. Kč (Zpřístupnění e-knih čtenářům Městské knihovny Frýdek-Místek). Zlepšený hospodářský výsledek činí za rok 2016 částku cca 60 tis. Kč.

Knihovna je jednou z městských organizací, která je začleněna do celoměstského vizuálního stylu, a proto se od konce roku 2016 připravuje na přechod k nové grafice. Od roku 2015 knihovna prezentuje svou činnost pod značkou Knihovna FM. Je kladen rovněž důraz na prezentaci našich aktivit v rámci Zpravodaje Rady města Frýdku-Místku i dalších relevantních periodik (např. Frýdecko-Místecký a Třinecký deník).

Výpůjční činnost a veřejný internet

V roce 2016 využilo služeb knihovny téměř 267 tisíc návštěvníků. Přestože počet registrovaných čtenářů mírně klesl (7 770), vzrostl počet návštěvníků, kteří využili některou ze služeb knihovny. Svědčí to o tom, že si občané zvykli využívat knihovnu nejen jako půjčovnu knih, ale i místo, kde se mohou setkávat, přečíst si denní tisk, jít na zajímavou přednášku či výstavu, kde mohou využít veřejný internet. Počet výpůjček oproti loňskému roku zůstává téměř na stejné úrovni. V roce 2016 se podařilo prostřednictvím výše zmíněné dotace umožnit registrovaným čtenářům půjčovat si e-knihy z portálu eReading.cz, a to pomocí webového katalogu Carmen. Hudební oddělení pobočky Místek, při němž vznikla i TEEN ZONE (oddělení pro setkávání mladých), navštívilo téměř 10 tisíc uživatelů, kteří si vypůjčili přes 22 tisíc hudebních nosičů, knih, periodik i deskových her. Stále více jsou prostory hudebního oddělení využívány za účelem realizace besed pro mládež a také pro lekce a besedy, které jsou určeny klientům různých chráněných domovů. Kromě výpůjční činnosti v budovách knihovny poskytuje organizace také donáškovou službu. O tuto službu je zájem a počet takto půjčených knih a audioknih stále roste. Dále knihovnice navštěvují každou třetí středu v měsíci dům s pečovatelskou službou. Zde si 129 návštěvníků vypůjčilo 1 121 dokumentů. Mimo samotné půjčování knih a časopisů knihovnice pro klienty připravují krátké literární programy. Spolupráci započala knihovna také s Domovem pro seniory Frýdek-Místek, p. o. na ul. 28. října.

Městská knihovna rovněž poskytuje i tzv. meziknihovní výpůjční službu (MVS). V roce 2016 bylo z ostatních knihoven pro naše uživatele zprostředkováno vypůjčení 527 dokumentů, jiným knihovnám jsme zapůjčili 453 dokumentů.

Vzrostl počet uživatelů veřejného internetu a s tím souvisejících služeb (tisk, kopírování, scanování). V knihovně provozujeme pro veřejnost celkem 34 internetových stanic, přičemž 11 z výše uvedeného počtu je určeno pro potřeby dětí a mládeže. Studovny ústřední knihovny a místecké pobočky poskytují free WI-FI připojení.

Kulturní a vzdělávací činnost

Pro děti i dospělé bylo v roce 2016 uspořádáno 765 literárních besed, soutěží, literárních a hudebních večerů, exkurzí i vzdělávacích přednášek. Nejvíce akcí bylo realizováno pro děti a mládež ve spolupráci s mateřskými, základními i středními školami. Knihovnice nabízí školám besedy s literární tematikou, dílny, kde je čtení propojeno s kreativními aktivitami, dramatická čtení a lekce, které přibližují dětem a studentům systém uspořádání, vyhledávání a využívání informací. To vše s cílem naučit děti a mládež pracovat s knihou a textem, orientovat se v knihovně, vyhledávat informace, rozvíjet fantazii a jejich čtenářskou gramotnost. Besedy jsou založeny na komunikaci s dětmi, čtení z knih, využívají se také metody dramatické výchovy, techniky kritického myšlení, tvůrčího psaní, výtvarné techniky apod. Také v roce 2016 probíhalo v dětských odděleních Pasování prvňáčků na čtenáře, které se zařadilo mezi tradiční akce, jež knihovna pořádá. Děti docházejí do knihovny několikrát v průběhu celého školního roku a na konci cyklu jsou pasovány na čtenáře a zároveň získávají možnost registrace do knihovny a knihy z celostátního projektu SKIP ČR Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka. Velmi oblíbenými se stávají cykly výtvarných dílen, uskutečňovaných ve všech provozech knihovny, např. Tvořilek, pořádaný v místecké pobočce. V pobočce Slezská na 11. ZŠ probíhají mimo jiné i pravidelná setkání s panem Ladislavem Holbou a jeho vodícím psem o tom, jaké je to žít se zrakovým a sluchovým hendikepem. Dětská oddělení také celý rok propagovala akci „Celé Česko čte dětem“, a to jak prostřednictvím propagačních materiálů, tak pořádáním dramatického čtení pro družiny. V roce 2016 si knihovna také vyzkoušela připravit pro děti akci mimo prostory knihovny. Společně s KulturouFM uspořádala Cestu za pohádkou, jejíž součástí bylo i veřejné čtení pohádek. O akci byl velký zájem a soutěžit přišlo přes 150 dětí. Děti se rády zapojují do celoknihovní etapové hry Velké knihovnické putování, která byla v roce 2016 zaměřena na významné výročí Karla IV. V březnu 2016 se také uskutečnilo slavnostní vyhodnocení Velké výtvarné soutěže s tématem Jsem hrdina z knížky a vernisáž výstavy nejlepších obrázků v knihkupectví Kapitola. Koncem roku pak bylo vyhlášeno téma nové, věnované 750. výročí založení Frýdku-Místku – Moje oblíbené místo ve městě. Do již 17. ročníku soutěže Tvoříme vlastní vydavatelství, jehož vyhlášovatelem byla tentokrát Krajská knihovna v Žilině, se přihlásilo 58 dětí, které vytvořily 41 knih. Děti byly oceněny nejen v české části soutěže, ale i v mezinárodním kole. Nemałym přínosem celé akce je i setkání dětí euroregionu.

Knihovna FM se tradičně zapojuje do celostátních akcí vyhledávaných SKIP ČR, pořádaných za účelem propagace knihoven a knihovnické práce a také do celoměstských akcí. 1. dubna proběhla v dětském oddělení pobočky Místek za značného ohlasu dětských čtenářů Noc s Andersenem. Ústředním tématem této akce, která tradičně zakončuje celostátní kampaň Březen měsíc čtenářů, byla pohádka Malá mořská víla. V březnu proběhlo mimo jiné i

slavnostní vyhlášení vítězů literární soutěže pro mládež a dospělé Můj svět. Tento ročník byl výjimečný velkým počtem příspěvků a účastí autorů ze všech koutů republiky na slavnostním setkání. Soutěže se zúčastnilo 99 autorů. Také na říjnový Týden knihoven knihovna připravila celou řadu akcí a výhod pro čtenáře, např. umožnila méně svědomitým čtenářům vrátit vypůjčené knihy bez sankčních poplatků a do knihovny se tak vrátily dokumenty, o které by pravděpodobně knihovna přišla. V rámci Týdne knihoven se mělo možnost 25 členů redakční rady školního časopisu Hot magazín z 5. ZŠ zúčastnit komiksového workshopu se scénáristou a komiksovým kreslířem Danielem Vydrrou. Děti se naučily zákonitosti při vytváření komiksu a získaly další nápady, které mohou využít při tvorbě školního časopisu. Počátkem listopadu vyhlásila Knihovna FM a KulturaFM Týden čtení. Do této kampaně na podporu čtení a čtenářství se zapojily nejen školy, ale i další instituce ve městě, např. Nemocnice ve Frýdku-Místku.

Do celoměstské akce Prázdniny ve městě se knihovna zapojuje každoročně a prázdninová dopoledne plná her a soutěží bývají nejnavštěvovanějšími. Prázdniny ve městě se uzavírají akcí Ahoj, prázdniny, kde má knihovna svůj stánek. V roce 2016 se Knihovna FM zapojila i do dalších městských akcí. Svůj stánek měla na akci Dětský den s Kašpárkem, na Letohrátkách, které pořádala KulturaFM nebo na Festivalu partnerských měst pořádaném statutárním městem Frýdek-Místek. Spolupracovala rovněž na soutěži Putování malého prince, kterou pořádala Charita Frýdek-Místek.

Knihovna poskytuje nejen klasické výpůjční služby a veřejný přístup na internet, ale stává se místem k setkávání, k aktivnímu odpočinku a ke vzdělávání. Dobrým nápadem bylo i zřízení TEEN ZONE, která je součástí hudebního oddělení a je určena naší mládeži. Jsou zde knihy, časopisy i deskové hry. TEEN ZONE se stala místem, kde mohou mladí lidé aktivně trávit svůj volný čas. Mezi nejzajímavější akce zde patřila přednáška Korea: kultura a společnost pořádaná v rámci Korejských dnů 2016.

Nejen v Modrém salonku místecké pobočky bylo uskutečněno několik desítek besed, přednášek, koncertů atd. Pokračoval cyklus cestovatelských přednášek a ve spolupráci s Pobeskydským klubem přátel výtvarného umění proběhl cyklus přednášek o umění s lektory Markem Zágrou či Gabrielou Pelikánovou. Některé přednášky tohoto cyklu byly zaměřeny na téma Karel IV. K 700. výročí narození Karla IV. byl vyhlášen také desetiměsíční soutěžní vědomostní cyklus, jehož výherci získali poukázky na nákup knih. V roce 2016 pokračovala knihovna také v promítání filmů z festivalu Jeden svět. V rámci cyklu regionální umělci v knihovně, který umožňuje méně i více známým regionálním umělcům prezentovat svou práci (autorská čtení a výstavy), knihovna pořádala např. křest knihy Pavlína Kollárové nebo Den poezie se čtením Bohumila Vidury, Dajány Zápalkové či Melanie Novákové. Také v loňském roce knihovna připravila několik kulturních akcí v prostorách ústřední knihovny. Konala se zde např. některá autorská čtení, beseda s E. V. Havelkou nebo vzpomínka na Václava Havla – Havel by měl 80. V Knihovně FM jsou pořádány též výstavy. Výstavy v místecké pobočce zajišťuje Fotoklub Art Collegium F-M a V-klub F-M. Výstavy „na schodišti“ byly v roce 2016 opět věnovány sociálním službám a sociální práci.

Partnery naší knihovny jsou i Książnica Beskidzka v Bielsku-Białej a Krajská knižnica v Žilině. Každoročně spolupracujeme na realizaci literárně výtvarné soutěže pro děti Tvoříme vlastní vydavatelství.

Seniorům nabízíme pomoc při jejich práci na PC a s internetem. Po celý rok pokračovala spolupráce se Svazem důchodců ČR ve Frýdku-Místku, se kterým pořádáme kurzy práce na PC pro začátečníky i pokročilé.

Doplňování a revize knihovního fondu

V roce 2016 bylo nakoupeno 3 818 knih. Prostřednictvím darů získala knihovna 870 knih a brožur v celkové hodnotě cca 152 tis. Kč. Městská knihovna také zpracovává analytické popisy článků pro celostátní databázi periodik SKAT a spolupracuje s Národní knihovnou ČR. V roce 2016 bylo do souborného katalogu ČR CASLIN zasláno 1 186 záznamů a knihovna začala zpracovávat dokumenty ve výměnném formátu MARC 21 podle nových pravidel RDA.

Činnost regionálního oddělení

V rámci výkonu regionálních funkcí městská knihovna v roce 2016 zabezpečuje odborné knihovnické činnosti podle § 2 písm. h) knihovního zákona pro 26 základních knihoven, z nichž 6 knihoven je profesionálních, 5 knihoven jsou pobočky Městské knihovny Frýdek-Místek. Ostatní obecní knihovny jsou neprofesionální. Ve výše zmíněném roce bylo z dotace, poskytnuté Moravskoslezským krajem, nakoupeno 1 042 knih. Současný stav výměnného knižního fondu regionálního oddělení činí 23 661 svazků. V průběhu roku bylo rozvezeno do příslušných knihoven 108 souborů o celkovém rozsahu 5 263 svazků. Zaměstnankyně oddělení průběžně poskytovaly konzultace a realizovaly metodické návštěvy, revize knižního fondu byla provedena v těchto knihovnách – Staré Město a Vyšní Lhoty. Pro potřeby správnosti vedení knihovního fondu obsluhovaných knihoven je prováděna retrokatalogizace v obecních knihovnách Pražmo a Václavovice.

Ostatní činnost

Pro další vzdělávání svých zaměstnanců využívá městská knihovna všech dostupných možností, které poskytuje Národní knihovna ČR, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, Filozoficko-přírodovědecká fakulta Slezské univerzity v Opavě atd. Zaměstnanci se vzdělávali formou odborných seminářů, kurzů, workshopů či prostřednictvím e-learningových kurzů. V roce 2016 uspořádala knihovna ve svých prostorách seminář Typologie klienta a seminář KS Clavius. Celkem se knihovníci vzdělávali 960 hodin.

Závěrem je možno konstatovat, že i v roce 2016 byla Městská knihovna Frýdek-Místek, p. o. rozvíjející se kulturní a vzdělávací institucí, která již více než 20 let slouží občanům a důstojně reprezentuje statutární město Frýdek-Místek.

Frýdek-Místek 28. 3. 2017

PhDr. Tomáš Benedikt Zbranek v. r.
ředitel Městské knihovny Frýdek-Místek, p. o.